377

94

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS, manè diſcutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ-nonâ menſis Decembris, anno Domini M. DCC. XLVIII.

M. JACOBO BARBEU DU BOURG,

Doctore Medico, Præſide.

An præcipua ſanguinis Officina, Pulmo?

I.

VITÆ fomes & inſtrumentum ſanguis. Fœcundæ inſtar ſcaturiginis microcoſmum irrorat, fovet, nutrit. Succus dulcis, mollis, ferè in infinitum ſectilis. Duas in illo partes reperire eſt conſpicuas, obviaſque ſenſibus, ſerum & craſſamentum. Prius cùm aquoſam complectitur ſanguinis portionem, tùm lymphaticam, ex quâ proximè nutritio. Ubi leni calore turgeſcit, agitur in bullas, abitque partim in vaporem, partim

in gelatinoſam denſatur ſubſtantiam, tandemque in oſſeas veluti, pellucidas, & cornu ſimiles lamellas concreſcit. Poſterius duplici conſtat ſubſtantiâ, purpureâ nimirùm & fibroſâ. Purpurea, congeries eſt globulorum rubentium ex aliis tenuioribus conflatorum. A coacervatis ejuſmodi globulis, rubicundus ſanguinis color. Pars altera craſſamenti fibris diſtincta eſt retis in modum implicitis. In ejus loculis ſerum & globuli rubri deliteſcunt. Craſſioribus conſtat ponderoſioribuſque moleculis, quibus præceps volatilium impetus cohibetur, adeòque citatior eorum effluxus miris modis reprimitur. Hæc dùm perpetuo circuitionis motu attenuatur atque migrat in ſerum, recentis appulſu chyli uſque reſtituitur. Quiſquis locum noverit in quo purpureus hic latex maximè conteritur; certè germanam retexerit ſanguinis officinam, & in divini liquoris quaſi ſacrarium penetrarit.

I I.

NIHILO felicior recentiorum induſtria quàm veterum, in excogitandâ hæmatoſeos cauſâ. Nodum illi per fermentum, hi per jecur, reſecant: neutrì ſolvunt. Imò verò ut circuitûs illius mirifici inſcitia hos à culpâ quodammodò vindicat, ſic illos invicta *Harvæi* experimenta turpi errore premunt. Ecquid enim adverſetur magis circuitui quàm fermentatio, motui totius quàm principiorum, progreſſivo quàm expanſivus? Qualia chyli, talia videas & ſanguinis inſtrumenta. Molaribus primùm dentibus, dein muſculoſis ventriculi fibris tunduntur alimenta in chylum; ſimili prorſùs ratione partium ſolidarum oſcillationes repetitæ, variique anfractus quos ſubire cogitur ſanguis, debitam ipſi impertiunt naturam. Dubitas? Nonnè quò tenuior ſanguinis ſubſtantia, eò ferè ad obeunda munia corporis accommodatior? Fibra ſanguinea ritè contrita capillares meatus pervadit; ſuccus nutritius ſero dilutus, omni ex parte comminutus & ad vaſorum uſque oſcula delatus, erumpentium furtim particularum jacturam reſarcit. Quanquàm autem cor & arteriæ in ſanguinis opificio partes ſuas agant, vaſa tamèn pulmonaria ab aëre compreſſa præcipuum hæmatoſeos opus ſibi vindicant, tanquàm primaria hujus inſtrumenta.

I I I

RESPIRATIONIS materies, aër; organum, pulmo, cujus moles, figura, numerus diverſis in animantibus diverſo ſe habent & mirabili modo. Hîc verè ludens natura luxuriat. Teſtudinis pulmo ad infimam uſque ventris inferioris partem pertingit. In inſectis omnibus multiplices tracheas arterias per totum corpus diſperſas, arteriarumque more diviſas, obſerves. Octodecim pulmones in papilionibus animadvertuntur. Et quidem inclytam illam corporis organici partem natura ſolers præparandis ſuccis ita neceſſariam duxit, eâ ut plantas carere non paſſa ſit. Enimverò plantæ per vaſcula patula, flexilia, atque ex lamellis vel ſquammatim diſpoſitis, vel in ſpiræ modum contortis conflata ſic vigent, ut ejuſmodi vaſculis, pulmonum ritu, aërem ſorbeant, quo deindè

ſucci nutritii ſolutio perficiatur. Mira in homine pulmonum compages, viſu non præclara minùs quàm uſu. Coaleſcit nimirùm ex leviſſimis tenuiſſimiſque membranis, quæ extenſæ ſinuantur in infinitas penè veſiculas; iſtæ autèm ſic inter ſe diſponuntur, ut ex tracheâ in veſiculas, ex alterâ veſiculâ in alteram aditus pateat liber, omneſque tandèm in membranam continentem deſinere videantur. Hæ porrò capſulæ quamplurimis ductibus ſanguineis interiùs ſcatent, exteriùs verò vaſis conſtant in reticuli modum contextis, & ita gracilibus ut pro ſtaminibus nervoſis habita fuerint. Quantulæ ſint ſanguinis moleculæ, quæ tàm arctos, ſinuoſos, (quales nullibi reperire ſit) meatus tranſcurrunt, quantaque ſit vis aëris in ſanguinem irruentis per tot derivatum canaliculorum mæandros, cui vis attendenti patet.

IV.

CAVENDUM imprimis ne fucum incautis faciat vis elaſtica cordis à Neotericis meritò decantata. Cor certè muſculus eſt virtutis non ſpernendæ. Ipſius quoque aortæ ſuis inſtructæ carnoſis fibris vegetus admodùm motus. Neque tamèn eſt quòd cum pulmone de palmâ contendant. Huic datum eſt præcipuum quoddam regni corporei munus exercere, fontemque vitæ ſanguinem conterendo perficere. In corde unius momenti preſſio, & in ſingulas ſanguinis partes unica. Neque verò dixeris in capillaribus aortæ ramulis æquè ac in pulmonaribus incidi ſanguinis particulas: illic enim ſyſtoles diaſtoleſque motus admodùm videtur remiſſus, nulla eſt irruentis aëris actio, nulla preſſio. Nec mirum: ibi enim homogeneæ particulæ ſibi invicem adhærent, reliquaſque tantùm elabi ſinunt: extrema verò vaſorum pulmonarium non ad ſecernendas, ſed ad conterendas, comminuendas, miſcendaſque moleculas natùra comparavit. Atque hinc eſt quòd fuerint eo contextûs artificio elaborata, ut ad induſtriæ ſpecimen non minùs quàm ad corporis organici principem uſum effecta dicas. Aër in pulmones delatus ſolâ vi percuſſionis veſiculas aëri non pervias expandit; hæ naturali elatere extenſioni obſiſtunt: quantus igitur indè ſanguinis attritus duabus ſubjecti hinc & indè viribus, ductuſque anguſtiſſimos, longiſſimos, maximèque tortuoſos permeantis?

V.

INTIMAM ſanguinis fabricam quiſquis propiùs rimari voluerit, æmulam naturæ artem miretur in opificibus. Illi ut corpora quædam tenuiſſimum in pulverem comminuant, exiguam materiæ comminuendæ partem lapidi (quem porphiritem vocant) impoſitam alterius ſaxi colliſu conterunt. Pari ratione ſanguis alveos arctiſſimos pulmonumque veſiculis coextenſos permeans, magis ab aëre comprimitur attenuaturque, quàm ſi potentioribus vaſis ſpatioſè contineretur. Enimverò liquidum eſt corpus, ſolidorum preſſioni obnoxium, quæ quidem ſi langueſceret & remitteretur, illud motum & fluiditatem, id eſt, naturam præſtantiamque amitteret. Cùm igitur per fermentationem nativa ſanguinis pervertatur craſis, nec ſalia fermenteſcendo apta in eo reperire ſit, nodum ſcirpo adſcribis, qui ab

aliâ causâ quàm à solidorum tritu repetit sanguinis perfectionem. Ubinàm accuratiùs quàm in pulmone absolvitur, quo vigente viget, labefactato corruit innumeras ægritudines paritura sanguinis compages? Aliam assigna partem corporis aptiorem, ô perspicax naturæ indagator, qui repugnas. In pulmone à naturâ comparata est idonea organorum terentium suppellex, ibi arteriarum motus, ibi aëris compressio, ibi vesicularum vivax mirabilisque agitatio; erumpens indè sanguis spumosus, coccineus, & tenuissimus.

Ergò præcipua sanguinis Officina, Pulmo.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Ludovicus-Guillelmus le Monnier, Consiliarius Medicus Regis ordinarius & Regii Nosocomii San-Germani in Layâ, Regiarumque Franciæ, Londinensis ac Berolinensis Academiarum Socius.

M. Josephus-Exuperius Bertin, Valachiæ & Moldaviæ Principis Medicus Ordinarius, & Regiæ Scientiarum Academiæ Socius Veteranus.

M. Carolus Dionis.

M. Gedeon de Rabours.

M. Laurentius Ferret.

M. Joannes Midy.

M. Antonius Ferrein, Professor Regius & Regiæ Scientiarum Academiæ Socius.

M. Bartholomæus Murry.

M. Carolus Payen, Bibliothecæ Facultatis Præfectus

Proponebat Parisiis JACOBUS-LUDOVICUS ALLEAUME, Parisinus, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, A. R. S. H. 1748, à sextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1748.